

Bouwbesluit 2012

Moeten monumenten voldoen aan de bouwregelgeving?

Een groot aantal voorschriften over het (ver)bouwen, gebruiken en slopen van gebouwen en andere bouwwerken is samengevoegd in het Bouwbesluit 2012. Het Bouwbesluit 2012 is in de plaats gekomen van het Bouwbesluit 2003, de daarbij behorende ministeriële regeling, het Gebruiksbesluit en een aantal voorschriften uit de gemeentelijke bouwverordeningen. Het bevat ook enkele nieuwe voorschriften.

Het Bouwbesluit 2012 bevat voorschriften op het gebied van veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en milieu. Alle gebouwen en andere bouwwerken in Nederland moeten voldoen aan deze voorschriften. In sommige gevallen geldt voor monumenten een uitzondering en kan met een lager kwaliteitsniveau worden volstaan.

Het Bouwbesluit 2012

Voor bestaande bouwwerken zijn in het Bouwbesluit 2012 voorschriften opgenomen die er voor moeten zorgen dat een dergelijk bouwwerk geen gevaar oplevert voor gebruikers en passanten. Deze voorschriften gelden voor alle bouwwerken en worden de voorschriften voor *bestaande bouw* genoemd. Hierbij gaat het om minimeisen zoals bouwwerken mogen niet instorten, moeten 'wind- en waterdicht zijn' en moeten een minimaal veiligheidsniveau hebben. Voldoet een bouwwerk niet aan de eisen voor *bestaande bouw* dan is de eigenaar van een dergelijk bouwwerk in overtreding en kan een gemeente hiertegen handhavend optreden.

Monumenten en het Bouwbesluit 2012

We kennen in Nederland Rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten en provinciale monumenten. Deze monumenten moeten ook voldoen aan het Bouwbesluit 2012. Het Bouwbesluit 2012 maakt echter een uitzondering voor het moeten voldoen aan een bepaald voorschrift als dit ertoe zou kunnen leiden dat de monumentale waarde van een bouwwerk wordt aangetast. In het Bouwbesluit 2012 wordt dit in artikel 1.13 beschreven:

Artikel 1.13 Monumenten

Indien aan een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder f, dan wel artikel 2.2, eerste lid, onder b, van de Wabo een voorschrift is verbonden dat afwijkt van een bij of krachtens dit besluit vastgesteld voorschrift voor het geheel of gedeeltelijk vernieuwen of veranderen of het vergroten van een bouwwerk, is uitsluitend het aan die vergunning verbonden voorschrift van toepassing.

Artikel 1.13 stelt dat een omgevingsvergunning voor het veranderen van een Rijksmonument (een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder f, van de Wabo) of een gemeentelijk of provinciaal monument (een activiteit als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onder b, van de Wabo) voorgeeft op de voorschriften van het Bouwbesluit 2012. Een voorbeeld:

Een trap in een monument

Het Bouwbesluit 2012 stelt dat vanuit het oogpunt van veiligheid en bruikbaarheid de hoogte boven een trap minimaal 1,9 meter moet zijn. Iedere trap in Nederland moet hieraan voldoen. Wordt bij een verbouwing van een monument in de vergunning voor het veranderen van dat monument echter opgenomen dat de trap niet mag worden aangepast en is ook op een andere manier de hoogte niet aan te passen dan kan bij een monument met een geringere hoogte dan 1,9 meter worden volstaan.

Kies een andere oplossing of een ander gebruik

Artikel 1.13 van het Bouwbesluit 2012 wordt in de praktijk al snel vertaald tot 'een monument hoeft niet aan het Bouwbesluit te voldoen', wat een onjuiste uitleg is van de regelgeving. In de meeste

gevallen zal er een andere oplossing mogelijk zijn om toch aan het Bouwbesluit 2012 te kunnen voldoen. Zo kan er bijvoorbeeld een andere technische oplossing worden gekozen om de strijdigheid met de regelgeving op te lossen of er kan voor gekozen worden om het monument niet of anders te gebruiken. Voorbeelden hiervan zijn:

- Indien een schoorsteen op een monument op instorten staat mag deze vaak niet worden verwijderd. Het Bouwbesluit 2012 verplicht wel dat de schoorsteen wordt hersteld;
- Indien een monument wordt verbouwd tot een kantoorpand en de trappen voldoen niet aan de voorschriften voor vluchten dan zal een andere vluchtroute gemaakt moeten worden. Er kan ook een beperking gelden voor het aantal personen dat in het nieuwe kantoor mag werken;
- Indien een kerk wordt hergebruikt als evenementencentrum (bijeenkomstfunctie) en de draairichting van de kerkdeur is onjuist, dan zal een andere oplossing gezocht moeten worden om toch te komen tot een veilig gebouw.
- Indien het aanbrengen van een brandmeldinstallatie in een monument niet of slechts beperkt mogelijk is, dan zal in veel gevallen een gebruiksbepijking worden opgelegd waardoor minder personen in het pand toegelaten mogen worden.

Vergunningplicht bij verbouw van een monument

In de meeste gevallen is voor het verbouwen van een monument een omgevingsvergunning voor bouwen en voor het veranderen van een monument nodig. Met ingang van 1 januari 2012 zijn de regels voor verbouw van een monument enigszins versoepeld. Zo is voor een aantal verbouwingen, zolang geen afbreuk aan de monumentale waarde van het bouwwerk wordt gedaan, geen vergunning meer nodig. Hierbij valt te denken aan de volgende verbouwingen:

- Gewoon onderhoud: het repareren / onderhouden van een monument waarbij de materiaalsoort, kleur, vormgeving, detaillering en profilering niet wijzigen;
- Wijzigen of verwijderen van recente, niet-historische onderdelen. Bijvoorbeeld het verwijderen van een 10 jaar oude trap of het stuken van recente binnenmuren;
- Het plaatsen van een dakraam of dakkapel op het zij- of achterdakvlak van een niet-beschermd bouwwerk (bijvoorbeeld een schuur) bij een monument.

Meer informatie over de vergunningplicht bij de verbouw van monumenten en de daarvoor benodigde vergunningen is te krijgen via de gemeente, via het Omgevingsloket online en via de website van de Rijksdienst voor Cultureel erfgoed.

Meer informatie?

- De inwerkingtreding van het Bouwbesluit 2012 is ondersteund door een goede uitleg van het besluit. De voorlichtingsmiddelen die hierbij zijn ingezet zijn divers.
- Van september tot en met december 2011 zijn gratis opleidingen voor het bevoegde gezag gegeven. Bij deze trainingen is gebruik gemaakt van het Praktijkboek Bouwbesluit 2012. Een pdf-versie hiervan kunt u vinden op www.rijksoverheid.nl.
- Deze brochure is het informatieblad over het Bouwbesluit 2012 en monumenten. Er zijn diverse informatiebladen over verschillende onderwerpen uit het Bouwbesluit 2012. Deze staan op www.rijksoverheid.nl/bouwregelgeving.
- Op <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving/bouwbesluit-2012> staat de integrale tekst van het Bouwbesluit 2012 en het bijbehorende Besluit wijziging Bouwbesluit 2012 (veegbesluit). Samen vormen zij het nieuwe Bouwbesluit. Ook staat hier een doorlopende tekst van de bijbehorende toelichtingen.
- Op dezelfde site staat een transponeringstabel waarin is terug te vinden waar artikelen uit het Bouwbesluit 2003, het Gebruiksbesluit, de Model Bouwverordening (MBV) en andere relevante regelgeving zijn terecht gekomen in het Bouwbesluit 2012.
- Op 25 april 2012 vindt een congres over het Bouwbesluit 2012 plaats. Tijdens deze dag gaan betrokkenen met elkaar in gesprek over het nieuwe Bouwbesluit. De minister van BZK zal deze dag openen.
- Er zijn en worden diverse presentaties in het land gegeven en artikelen gepubliceerd over het Bouwbesluit 2012.
- De bestaande Helpdesk bouwregelgeving en brandveilig gebruik en de Adviescommissie praktijktoepassing brandveiligheid zijn voortgezet.
- Het meldpunt Bouwbesluit 2012 is opengesteld. Hier kan men melding doen van een inconsistentie of onduidelijkheid in het Bouwbesluit 2012, de bijbehorende ministeriële regeling en de indieningvereisten die gelden bij het aanvragen van een omgevingsvergunning voor bouwen.

Meer informatie over het Bouwbesluit 2012 is te vinden op de website van de rijksoverheid www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving. In de digitale Nieuwsbrief Bouwen met Kwaliteit wordt ruim aandacht aan het Bouwbesluit 2012 besteed. Op bovengenoemde website kunt u zich op deze nieuwsbrief abonneren.